

SPP a taktická cvičení

Velitelé, političtí pracovníci, organizace Komunistické strany Československa a Socialistického svazu mládeže a ostatní příslušníci Československé lidové armády soustřeďují trvalé úsilí na komplexní a důslednou realizaci závěrů XV. sjezdu KSČ. Hlavní pozornost věnují plnění strategické linie sjezdu, kterou zdůraznilo 11. zasedání ÚV KSČ slovy: „požadavek vysoké kvality a efektivnosti veškeré práce se plně vztahuje na všechny úseky života společnosti“.

Aktiv velitelů, politických orgánů a stranických funkcionářů k projednání závěrů 11. zasedání ÚV KSČ zhodnotil odpovědnost komunistů za zdokonalování obrany socialistické vlasti a naplňování vlasteneckých a internacionálních povinností od XV. sjezdu. Kromě dosažených pozitivních výsledků v bojové pohotovosti a připravenosti ČSLA upozornil na nedostatky, které spočívají v tom, že „základním z nich je požadavků a nároků neodpovídající růst kvality a efektivnosti veškeré činnosti“.

Cílevědomá, soustavná a konkrétní stranickopolitická práce velitelů, politických pracovníků, stranických a svazáckých

organizací vytváří příznivé předpoklady k správnému chápání a odpovědnému plnění současných úkolů bojové a politické přípravy.

Od XV. sjezdu KSČ získala ČSLA bohaté zkušenosti z rozvoje stranickopolitické práce ve složitých a náročných podmínkách výcviku vojsk ve výcvikových prostorech, na taktických a velitelsko-štabních cvičeních a při každodenním výcviku v posádkách.

Úsilí velitelů a politických pracovníků za aktivního podílu organizací KSČ a SSM směřuje v souladu s požadavky Směrnice ministra národní obrany a náčelníka hlavní politické správy ČSLA pro stranickopolitickou práci ve výcvikovém roce 1978 až 1979 k realizaci dalšího zdokonalování obsahu, metod a forem stranickopolitické práce při plnění úkolů polní přípravy vojsk a štabů.

Článek o stranickopolitické práci na taktických cvičeních zobecňuje některé osvědčené zkušenosti z roku 1978. Jejich širší uplatňování v konkrétní praxi denního života vojsk je jednou z možných cest jejího zvyšování kvality, efektivnosti i účinnosti.

Každé taktické cvičení vyžaduje zvláštní přípravu. Její zaměření vychází z cílů, hlavních úkolů a předpokládané dynamiky bojové činnosti, z počtů a úrovně přípravenosti cvičících štábů, vojsk a zabezpečovacích jednotek, z rozsahu a délky cvičení.

Hlavním cílem přípravného období je zpravidla všestranná politická a vojensko-odborná příprava velitelů, štábů, vojsk a bojové techniky na splnění náročných a složitých bojových úkolů. Stranickopolitická práce se zaměřuje na ideové politikou přípravu cvičících, na upevňování jejich vysokého morálního politického stavu a zabezpečení vysoké úrovně a kvality vojenskoodborné přípravy.

Značná pozornost se věnuje objasňování objektivní nutnosti vojenské obrany socialismu a jejího internacionálního charakteru, komplexního zabezpečování nepřetržité bojové pohotovosti a připravenosti ČSLA, socialistického vlastnictví a internacionalismu, třídní a politické bdělosti, nutnosti svědomitého, obětavého a iniciativního plnění vojenských povinností, upevňování bojové družby a zkušenosti bratrských armád států Varšavské smlouvy, zejména Sovětské armády.

Společné úsilí velitelů, politických pracovníků, stranických a svazáckých organizací směřuje k realizaci stanovených cílů a opatření plánů stranickopolitické práce. Jsou především orientovány na rozhodující oblasti a otázky činnosti, na nichž závisí vysoká úroveň kvality připravenosti a úspěšné splnění předpokládaných úkolů cvičení. Plány politických orgánů a politických skupin útvarů věnují potřebnou pozornost a péči všestrannému materiálnímu, technickému, týlovému a zdravotnickému zabezpečení cvičících štábů a vojsk, zabezpečení pracovního režimu, hygieny, kvalitního a pravidelného stravování.

V přípravném období probíhá intenzivní a bohatá stranickopolitická práce. Její významnou součástí je obsahově metodická příprava propagandistického a funkcionářského aktivu KSČ a SSM. Postupně se stává pravidlem, že se na ní aktivně podílejí vedoucí funkcionáři příslušných stupňů velení. Pomáhají hluboce a kvalifikovaně objasňovat cíle a charakter cvičení a prohlubují konkrétnost obsahu stranickopolitické práce.

Političtí pracovníci věnují hlavní pozornost diferencované práci s příslušníky štábů a konkrétní pomocí štábním stranickým organizacím při přípravě cvičících. K jednotlivým oddělením a sku-

pinám štábů přistupují diferencovaně. V popředí jejich zájmu je vysoká úroveň vojenskoodborné připravenosti každého důstojníka a kvalitní osvojení vlastních povinností.

Osvědčuje se zkušenost, že náčelníci politických orgánů osobně pracují s náčelníky oddělení a skupin štábů, zabývají se konkrétní úrovní připravenosti těch úseků, za které odpovídají a operativně řeší vzniklé problémy. Jde zejména o funkcionáře, kteří pracují na operačním, zpravodajském, spojovacím, týlovém a technickém směru, o zvyšování jejich vlastního podílu na usměrňování práce stranické organizace na základní a rozhodující úkoly a využití jejich zkušeností k rozvoji intenzivní stranickopolitické práce i v podřízených útvech.

Mimořádnou pozornost v tomto období věnují všestranné politické a vojensko-odborné přípravě politických pracovníků. Důraz správně kladou na hlubokou znalost nepřítelů a jeho možností vojensky, ideologicky a psychologicky působit na morálně politický stav našich vojsk. Pozornost věnují pochopení důsledku vědeckotechnického rozvoje a z toho vyplývajících nových požadavků na obsah, formy i metody stranickopolitické práce, na styl práce politických orgánů a politických pracovníků. Pozornost soustřeďují na znalost taktických a operačních zásad vedení soudobého boje, úkolů jednotlivých druhů vojsk a zbraní a způsobů jejich efektivního použití. Nejlépe se osvědčují besedy a semináře s pracovníky operačních, zpravodajských, technických a týlových pracovišť. S méně zkušenými politickými pracovníky a veliteli jednotek se konají semináře, na kterých jsou zobecnovány nejlepší zkušenosti ze stranickopolitické práce z dřívějších cvičení.

Zvláštní místo a úlohu v tomto období má péče o rozvoj socialistického soužití cvičících vojsk a cílem konkrétně ovlivnit aktivní a iniciativní přístup o nejlepší splnění konkrétních cílů a úkolů cvičení. Mobilizující úlohu sehraává příkladnost komunistů a členů SSM, rozvíjení různých hnutí jako např. „jízda bez nehody“, soutěž o „získání rudé hvězdičky na bojovou techniku“ a další.

Významnou pomocí v přípravách na cvičení je využívání zkušeností ze stranickopolitické práce Sovětské armády. Političtí pracovníci, velitelé, funkcionáři stranických a svazáckých organizací cílevědoměji využívají uveřejněných materiálů ze života a činnosti sovětských

ozbrojených sil a zkušeností z rozvoje stranickopolitické práce. Nejúčelnější je osobní účast velitelů, politických pracovníků, stranických a svazáckých funkcionářů naší i Sovětské armády na společných pracovních besedách, na kterých dochází ke konkrétní výměně nejlepších zkušeností. Např. při přípravě spojeneckých taktických cvičení se tradičně usku- tečňuje společná obsahově metodická pří- prava tohoto aktivu.

Osvědčují se formy setkání funkcionářů SSM a VLKSM, vzájemné návštěvy celých jednotek v družebních útvech, besedy s veterány Velké vlastenecké války, vý- měnné lektorské cesty, vystoupení kulturních souborů aj. Zkušenosti ukazují, že tato společná opatření mají mimořádně pozitivní vliv jak na prohloubení interna- cionálního cítění, třídního svazku a bojo- vého přátelství se Sovětskou armádou, tak i na formování odpovědného vztahu ke splnění úkolů v přípravném období i v průběhu cvičení.

Na spojeneckých cvičeních se usku- tečňuje celá řada pracovních setkání mezi veliteli, politickými pracovníky, řidiči, spojaři a dalšími vojáky. Dochází k vy- tváření smíšených jednotek, osádek, ke změně podřízení jednotek, k vzájemnému soupeření o dosažení nejlepších úspěchů v plnění bojových úkolů, k vzájemné po- moci při odstraňování poruch bojové techniky a k dalším projevům úzké bra- trské spolupráce.

Politické orgány se obohacují o nové zkušenosti, na jejichž základě soustavně upřesňují dokumentaci pro řízení stranic- kopolitické práce v polních podmínkách. Vytvářejí předpoklady k účinnějšímu ře-

šení všech rozhodujících otázek stranic- kopolitické práce v podmínkách soudobé- ho boje. Cílevědomě rozmísťují síly poli- tického aparátu a funkcionářského akti- vu. Politické pracovníky zpravidla vysí- lají na nejobtížnější úseky bojové čin- nosti s úkolem rozvíjet konkrétní stranic- kopolitickou práci k mobilizaci cvičí- cích štábů a vojsk k důslednému splnění všech bojových úkolů.

Cílům cvičení se promyšleně přizpůso- buje organizační struktura stranických organizací, zejména ve štábech. Uskuteč- něná taktická a velitelsko-štabní cvičení potvrdila správnost vytváření ucelených stranických kolektivů i dočasných stranic- kých skupin. Tím se vytvářejí příznivěj- ší podmínky pro důsledné uplatňování příkladnosti komunistů, jejich konkrétní, operativní a cílevědomou práci. Tím se také vytváří možnost lépe řídit, kontrolo- vat a vyhodnocovat plnění uložených stranic- kých úkolů.

Politické orgány, stranické a svazácké organizace prokázaly v přípravě taktic- kých a velitelsko-štabních cvičení schop- nost cílevědomě organizovat stranickopo- litickou práci ke zvýšení odpovědnosti a aktivity příslušníků štábů, útvarů i zabez- pečovacích jednotek. V procesu zkvalit- ňování stranickopolitické práce se pro- hlubuje diferencovaný přístup k práci s vojenskými specialisty, zejména řidiči, veliteli vozů a příslušníky regulační služ- by, s veliteli jednotek, ženisty, průzkum- níky, spojaři a týlovými specialisty. Tou- to činností jsou pověřováni zkušení veli- telé, političtí pracovníci, odborní a stranic- kými funkcionáři.

Nepřetržitost, cílevědomost a konkrétnost stranickopolitické práce

Z praxe taktických cvičení vyplývá, že vysoká úroveň účinnosti stranickopolitic- ké práce plně závisí na vysoké ideovosti, důsledném spojení se specifikou a kon- krétními úkoly jednotlivých druhů vojsk nebo útvarů.

Průběh taktických a velitelsko-štabních cvičení potvrdil oprávněnost i nutnost po- žadavku, aby politické orgány, stranické a svazácké organizace ve své činnosti cit- livě reagovaly na změny, ke kterým do- chází v technickém vybavení naší armá- dy, v dynamice a ve způsobech vedení bo- jové činnosti s ohledem na rychle se mě- nící operačně taktickou a bojovou situaci v podmínkách oboustranného použití ja- derných zbraní. Nepřehlížet k těmto strán- kám bojové situace by znamenalo zaostá-

vat v rozvoji stranickopolitické práce za potřebami a úkoly vojsk.

Na cvičeních politické orgány proká- zaly plnou schopnost plánovat, řídit a roz- víjet stranickopolitickou práci ve složitých bojových situacích.

Aktivní a cílevědomou stranickopo- litickou práci v plné šíři a intenzivně or- ganizovaly nejen v přípravném období, ale i po celou dobu taktických cvičení a plně respektovaly konkrétní situaci a úko- ly bojové činnosti, včetně zvláštností jed- notlivých skupin cvičících.

Velkou pozornost věnovaly objasňová- ní zasedání ÚV KSČ a významných vý- ročí. Zejména 30. výročí vítězství pracují- cího lidu nad reakcí v únoru 1948 a 60. výročí zrodu Sovětské armády využily

k mobilizaci cvičících vojsk a prohlubování internacionální a vlastenecké výchovy. Široce rozvíjely masovou politickou práci mezi štáby a vojáky, zejména politické informace, vojenské schůze, besedy, přehledy denního tisku, působení agitátorů a využívání prostředků názorné agitace.

Mobilizující účinek na všechny cvičící štáby a vojska mělo příkladné a obětavé plnění stanovených bojových úkolů komunisty, funkcionáři SSM, vzornými vojáky a třídními specialisty. Závazky uzavřené jednotlivci nebo celými kolektivy v přípravném období byly cílevědomě plněny obětavou činností cvičících směřující k nejlepšímu splnění stanovených úkolů. Významným prvkem činnosti velitelů a zejména politických pracovníků bylo cílevědomé a soustavné zobecňování a popularizování nejlepších zkušeností, výsledků a příkladného plnění úkolů i vyhlášených závazků prostřednictvím letáků, bleskovek, tiskovek, názorné agitace, ale především osobní agitace mezi cvičícími vojsky a štáby.

Úspěšně se dařilo realizovat požadavek, aby v období, kdy štáby a vojska řeší nejobtížnější bojové situace a plní nejnáročnější bojové úkoly byla i činnost politických pracovníků, stranických organizací a jednotlivých komunistů neaktivnější. Nepřetržitost stranickopolitické práce a její výraznější vliv na činnost velitelů, štábů a vojsk v jednotlivých fázích cvičení zabezpečovala účinná, věcná a konkrétní opatření. Političtí pracovníci úspěšně nacházeli své místo a uplatňovali svou úlohu. Prohloubila se jejich schopnost i zkušenost operativně a správně organizovat stranickopolitickou práci a reagovat jí na rychle se měnící dynamiku bojové činnosti.

Zkušenosti z taktických a velitelsko-štabních cvičení potvrdily, že politické orgány ve snaze o cílevědomé řízení stranickopolitické práce nevystačí pouze se zpracováním plánů, které jsou předem připravené v posádkách nebo dokončené těsně před cvičením. Do popředí pozornosti výrazně vystupuje požadavek, aby v souladu s růstem vývoje dynamiky bojové činnosti denně plány upřesňovaly a doplňovaly o konkrétní opatření stranickopolitické práce, které by zabezpečovaly důsledné splnění stanoveného bojového úkolu štábů a útvarů.

Některá politická oddělení získala velmi cenné zkušenosti z plánování stranickopolitické práce na jednotlivé fáze bojové činnosti. Po stanovení obsahového cíle a vytyčení úkolů přijímal politický

orgán konkrétní opatření, která pomohla výrazně uplatňovat konkrétní politický vliv na činnost štábů, ovlivňovat práci podřízených politických pracovníků s důrazem na hlavní otázky a zabezpečovala pomoc při zvyšování účinnosti práce velitelů, štábů, stranických a svazáckých organizací.

Součástí kvalitního plánu musí být konkrétně stanovené úsilí o rozvoj vlastní činnosti politického orgánu, organizace včasného zpracování základních dokumentů pro řízení stranickopolitické práce, zabezpečení nepřetržité informace apod. Jde o to, aby plánovaná opatření rovnoměrně pokrývala politickoorganizační i ideologickou oblast činnosti politických pracovníků. Při tvorbě plánu politického zabezpečení taktického cvičení je důležité, aby politický orgán důsledně vycházel z rozhodnutí velitele a promyšleně volenými opatřeními zabezpečoval jeho důslednou realizaci. Osvědčují se jednoduché a přehledné plány, které mají všechny náležitosti základního dokumentu, jako nástroje cílevědomého řízení všech oblastí stranickopolitické práce příslušným politickým orgánem.

S požadavkem těsného přimknutí stranickopolitické práce ke konkrétním úkolům soudobého boje výrazně vystupuje do popředí požadavek operativně přeskupovat pracovníky politických orgánů podle významu a důležitosti úkolů. Přitom je věst k uplatňování metod a forem prohlubování soustavného politického vlivu na příslušníky cvičících štábů, vojsk a zabezpečovacích jednotek. Osvědčilo se soustředit rozhodující síly k nepřetržitému rozvoji stranickopolitické práce především v těch útvarech a svazcích, které tvoří hlavní údernou sílu a plní v dané fázi cvičení rozhodující bojové úkoly, které rozhodují o úspěchu. Toho není možné dosáhnout bez soustavné znalosti konkrétního vývoje bojové situace, bez hluboké znalosti zámyslu a rozhodnutí velitelů, což je zároveň nezbytným předpokladem věcné správnosti a cílevědomosti opatření stranickopolitické práce.

V průběhu cvičení plní významnou úlohu dobře připravená a účelná kontrolní činnost politických orgánů. V této oblasti dosud existují určité rezervy a možnosti jejího zkvalitnění. Kontrolní činnost bývá zpravidla poznamenána menší promyšleností obsahu a její cílevědomost bývá snižována živelností. Dosud převládá krátkodobý pobyt jednotlivých pracovníků politického orgánu v kontrolovaných součástech, který nezabezpečuje dostatek kvalitních, hlubokých a objektivních informací,

konkrétních poznatků o plnění stanovených bojových úkolů, účinnosti stranickopolitické práce, činnosti organizací KSČ a SSM, velitelů, štábů a útvarů, které jsou nutné a potřebné k dalšímu rozhodování. Podobný způsob kontroly zároveň nepřispívá k plnění zásady — měnit stav na místě. Dosud se nevěřila praxe, aby pracovník politického orgánu byl vyslán k útvaru nebo svazku, který plní rozhodující bojový úkol a pracoval tam po celou dobu jeho plnění. Více pozornosti si zaslouží i cílevědomé a důsledné vyhodnocování a využívání poznatků z kontrolní činnosti v kolektivech politických orgánů k vyvození konkrétních závěrů, které slouží k dalšímu prohloubení účinnosti stranickopolitické práce.

Některé politické orgány i politické skupiny zatím málo důsledně uplatňují v praxi náročné a hluboké vyhodnocení

kvality a účinnosti stranickopolitické práce v jednotlivých obdobích cvičení nebo po splnění jednotlivých základních úkolů bojové činnosti. Východiskem z této situace je obecné uplatnění zkušeností těch náčelníků politických orgánů, kteří v průběhu cvičení podle konkrétní situace svolávají operativní porady politických pracovníků nebo funkcionářského stranického aktivu. Věcně zhodnotí plnění úkolů, vyvodí závěry a upřesní další opatření stranickopolitické práce. Tím prohlubují její řízení, konkrétně řeší potřebné otázky stranické činnosti. Tato praxe rozšiřuje konkrétní znalost a přehled o situaci ve štábech a u vojsk, umožňuje cílevědomě soustřeďovat a zobecňovat nejlepší zkušenosti a poznatky z práce velitelů, politických pracovníků, stranických a svazáckých organizací i pohotově popularizovat nejlepší velitele a vojáky.

Tvůrčí přístup k uplatňování osvědčených zkušeností stranickopolitické práce

Při taktických a velitelsko-štábních cvičeních získali velitelé, političtí pracovníci a stranický funkcionářský aktiv mnoho dobrých zkušeností ze stranickopolitické práce ve složitě a náročně bojové činnosti v podmínkách oboustranného použití zbraní hromadného ničení.

V praktické činnosti velitelé, štáby, politické orgány a stranické organizace správně pochopili, že základem úspěchu všech cvičení je vysoce kvalitní, náročný a nepřetržitý výcvik a důsledné plnění plánů bojové a politické přípravy. To proto, že v procesu výcviku a výchovy vojáků dochází k řešení celého komplexu otázek, které rozhodujícím způsobem ovlivňují úroveň bojové připravenosti útvarů. Výcvik a výchova zároveň upevňují vysoké morální, politické, bojové a psychologické vlastnosti vojáků nutné pro soudobý boj, prohlubují uvědomělý vztah k mistrovskému zvládnutí vojenské odbornosti, ovládnutí bojové techniky a k ukázněnému a důslednému plnění všech vojenských povinností.

Stranickopolitická práce je stále živý, vyvíjející a zdokonalující se proces, který je nutné na základě dosažených výsledků a získaných zkušeností neustále obohacovat, zvyšovat jeho kvalitu a účinnost tvůrčím způsobem. To vyžaduje cílevědomě vyhledávat efektivnější a účinnější metody a formy vlivu stranickopolitické práce na výcvik a výchovu vojsk, zejména na polní přípravu jako základní předpoklad dalšího zvyšování bojové pohotovosti a připravenosti ČSLA.

V souladu s těmito požadavky je nutné důkladně promýšlet všechny otázky stranickopolitické práce k uvádění vojsk do bojové a zejména mobilizační pohotovosti, její vysoké účinnosti v podmínkách použití zbraní hromadného ničení s důrazem na nepřetržitě plnění stanovených bojových úkolů vojsk a štábů, soustavnost a pevnost velení a rychlou obnovu bojovschopnosti.

Účinnost stranickopolitické práce úzce souvisí s tím, jak její organizátoři hluboce znají aktuální otázky soudobého vojenství, moderní bojovou techniku a zbraně, proces bojové a politické přípravy příslušného druhu vojska. Jen tak mohou stranickopolitickou práci rozvíjet cílevědomě a zabezpečovat její účinné působení na všechny stránky života, na vysokou kvalitu a efektivnost výchovy a výcviku vojsk.

Zvýšenou pozornost si zaslouží otázky obsahu a metod práce při formování těch morálně politických, bojových a psychologických vlastností vojáků, které rozhodují o plnění náročných úkolů soudobé bojové činnosti. Jde především o plnění obtížných úkolů v nesložitějších situacích, aby i za těchto podmínek se neustále zvyšovala intenzita politického působení na cvičící štáby a vojáky.

Praktické řešení těchto otázek není jednoduchou záležitostí. Klade vysoké nároky na hluboké studium a praktické zvládnutí požadavků a zásad soudobého boje. Zároveň vyžaduje soustřeďovat nejlepší zkušenosti ze stranickopolitické práce velitelů, politických orgánů, stranických a

svazáckých organizací nejen z taktických a velitelsko-štábních cvičení a na základě tvořivého přístupu rozpracovat a uplatňovat nejúčinnější metody a formy stranickopolitické práce na nové podmínky.

Plně platí přitom slova generálního tajemníka ÚV KSČ s. Gustáva Husáka přednesená na 12. zasedání ÚV KSČ v závěrečném slově, kde mimo jiné uvedl: „Usilovat o to, aby do vědomí celé strany, především vedoucích pracovníků, proniklo pochopení nezbytnosti náročnějších požadavků, překonání rutiny, setrvačnosti a mnohde i pohodlnosti. Čím rychleji tyto požadavky každý pochopí a uplatní ve své činnosti, když se přestane jen mluvit a upozorňovat na nedostatky, ale každý při-

spěje k jejich konkrétnímu řešení, tím rychlejší bude postup vpřed.“

Taktická cvičení podstatně přispěla k dalšímu zdokonalení bojové připravenosti a růstu bojového mistrovství příslušníků CSLA. Výrazně přispěla k prohloubení obrany mírového socialistického rozvoje naší vlasti. Důkladně prověřila nejen připravenost a akceschopnost velitelů, štábů a politických orgánů, útvarů a svazků, ale i organizací KSČ a SSM. Znovu se potvrdilo, že clevědomá, dobře organizovaná stranickopolitická práce je důležitým činitelem k zabezpečení vysokého morálního politického stavu a kázně cvičících a vytváří nezbytné předpoklady k úspěšnému vedení soudobé bojové činnosti a splnění stanovených úkolů a cílů cvičení.